

เขียนโครงร่างวิจัยอย่างไรให้กรรมการพิจารณาผ่าน จริยธรรม (อนุมัติ) ให้ผ่าน...

“เขียนโครงร่างวิจัยอย่างไรให้กรรมการพิจารณา
ผ่านจริยธรรม (อนุมัติ) ให้ผ่าน...”

ประโยคนี้นี้เชื่อว่าเป็นคำถามของนักวิชาการส่วนใหญ่
ที่มีความคิดอยากทำวิจัย แต่ได้ยินมาว่าต้องมีการยื่น
โครง (ร่าง) การวิจัยให้คณะกรรมการด้านจริยธรรม
พิจารณาอนุมัติก่อนจึงจะทำได้ คณะกรรมการที่สำคัญ คือ
คณะกรรมการทบทวนโครงร่างวิจัยประจำสถาบันที่
นักวิจัยสังกัด รวมทั้งคณะกรรมการฯ ประจำสถาบันที่
ผู้วิจัยร่วมสังกัดด้วย ซึ่งส่วนใหญ่ก็มักจะมีคำรำลือว่า
เป็นกระบวนการที่ล่าช้า ใช้เวลามาก ไม่ค่อยผ่านง่าย ๆ ให้
แก่แล้วแก้อีก

เพื่อให้คำถามดังกล่าวมีคำตอบ ต้องทำความเข้าใจ
ไปที่ละประเด็น...

**1. ทำไมต้องมีกรรมการพิจารณาโครงร่างวิจัยก่อน
ลงมือทำกิจกรรมวิจัย?**

ในอดีตที่ผ่านมา มีการทำวิจัยกับมนุษย์ในลักษณะ
ต่างๆ โดยไม่ต้องมีใครพิจารณาตรวจสอบโครงร่างวิจัย
โดยเฉพาะการวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพด้านต่างๆ ซึ่งมักจะ
กระทำต่อผู้ป่วย ผู้รับบริการ หรือแม้แต่ผู้ร่วมงาน ใน
หลายการวิจัยประชากรศึกษาถูกละเมิดสิทธิ หรือมีผล-
กระทบถึงความปลอดภัยในลักษณะต่างๆ โดยผู้ถูก
กระทำไม่รู้ว่าเป็นการวิจัย เข้าใจว่าเป็นการให้บริการปกติ
บ่อยครั้งผู้วิจัยไม่ได้ตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดกับ
ประชากรศึกษา สุดท้ายเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นก็จะส่ง

ผลกระทบต่อองค์กรที่ผู้วิจัยสังกัด จึงทำให้ต้องมีคณะ-
กรรมการขององค์กรต้นสังกัดของนักวิจัยพิจารณาตรวจสอบ
โครงร่างวิจัยในแง่มุมต่างๆ ก่อนลงมือศึกษาวิจัย
เก็บข้อมูล

2. กรรมการพิจารณาอะไร?

สาระสำคัญที่กรรมการฯ พิจารณา คือ ความมีคุณค่า
ทางวิชาการที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหลังการวิจัยเสร็จสิ้น และ
ความเหมาะสมทางด้านจริยธรรมการวิจัยเกี่ยวกับมนุษย์
โดยทั้งสองประเด็นนี้มีความสัมพันธ์กัน

แม้ชื่อกรรมการจริยธรรมการวิจัยจะบอกให้รู้ว่าเป็น
กรรมการพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย แต่ในทางปฏิบัติ
ต้องพิจารณาหาข้อสรุปให้ได้ก่อนว่า โครงการวิจัยที่เสนอ
ให้พิจารณานั้นมีคุณค่าทางด้านวิชาการเพียงไร เพราะหลัก
สำคัญที่กำหนดไว้ระบุว่า “โครงการวิจัยที่ไม่มีคุณภาพ
วิชาการ ถือว่าไม่ต้องด้วยจริยธรรม” “the scientifically
unsound research is unethical”

3. เขียนโครงร่างวิจัยอย่างไร?

จากประเด็นสำคัญที่กรรมการฯ พิจารณา ผู้วิจัยจึง
ต้องเขียนโครงร่างวิจัยให้สามารถแสดงคุณค่าทางวิชาการ
ได้ และเป็นไปตามหลักจริยธรรมการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
มนุษย์

การจะทำให้กรรมการฯ สามารถประเมินคุณค่าทาง
วิชาการได้นั้น โครงร่างวิจัยต้องมีความถูกต้องตามหลัก

วิชาการ มีความเป็นเหตุเป็นผล มีหลักฐานอ้างอิงในส่วนที่เป็นข้อมูลสำคัญ มีรายละเอียดชัดเจนในขั้นตอนต่าง ๆ จนเชื่อได้ว่าผลที่จะเกิดขึ้นหลังเสร็จสิ้นการวิจัยจะเป็นข้อความรู้ใหม่ ใช้ได้ในวงกว้าง และ/หรือ นำไปสู่การแก้ปัญหาสำคัญที่เป็นที่มาของคำถามวิจัยได้อย่างมีคุณภาพ

และเพื่อให้บรรลุประเด็น “เขียนโครงร่างวิจัยอย่างไรให้ผ่าน” ก็ต้องกลับไปทบทวนคำจำกัดความของคำว่า “วิจัย” ที่กล่าวไว้ว่า “การวิจัยเป็นกิจกรรมทางวิชาการชนิดหนึ่งที่มีการกำหนดระเบียบ แบบ แผน วัตถุประสงค์ เพื่อค้นหาคำตอบที่เป็นความรู้ใหม่ที่สามารถเผยแพร่ได้หรือนำไปสู่การแก้ปัญหาสำคัญได้ในวงกว้าง”

ดังนั้นก่อนจะทำวิจัย นักวิชาการจะต้องมีการกำหนดระเบียบ แบบ และแผน วัตถุประสงค์อย่างชัดเจน เพื่อมุ่งสู่การค้นหาคำตอบที่เป็นความรู้ใหม่ที่จะนำไปแก้ปัญหาสำคัญได้ ซึ่งก็ต้องเริ่มตั้งแต่ปัญหาที่สนใจมีความสำคัญอย่างไร... แค่นั้น.. ข้อความรู้อะไรที่ยังไม่มี ทำให้ไม่เข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้หรือทำให้ไม่สามารถออกแบบแก้ปัญหาได้ จะต้องรวบรวมข้อมูลอะไรจึงจะตอบคำถามที่เป็นช่องว่างนั้น จะออกแบบวิธีการศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลอย่างไร ใช้ระเบียบวิธีวิจัยอะไร วางแผนการทำงานเพื่อให้ได้ข้อมูลแต่ละช่วงเวลาอย่างไรบ้าง ทุกอย่างต้องมีคำอธิบายเหตุผลที่มาอย่างชัดเจน ขั้นตอนการปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น แต่ละกิจกรรมวิจัยต้องชัดเจนไม่แตกต่างจากพิมพ์เขียวที่ใช้ในการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนหรือสิ่งก่อสร้างต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่พิจารณาสามารถ

เข้าใจได้ว่าผู้วิจัยจะทำอะไร อย่างไร จะเกิดอะไรขึ้นบ้าง มีอันตรายหรือความเสี่ยงอะไร ผู้วิจัยมีการเตรียมการ มีมาตรการป้องกันปัญหาอะไรบ้าง แต่ละกิจกรรมขั้นตอนการดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานอย่างไร

4. คำว่ารายละเอียด คืออย่างไร?

เนื่องจากโครงร่างวิจัยเป็นระเบียบ แบบ และแผนของการดำเนินงานวิจัย ดังนั้นเนื้อหาในส่วนต่างๆ ต้องคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับปฏิบัติ รวมทั้งผู้พิจารณาโครงร่างวิจัยที่ไม่ได้อยู่ในกระบวนการคิดวางแผนการวิจัยสามารถเข้าใจรายละเอียดเหล่านั้นอย่างชัดเจน ตรงตามความคิดของผู้วิจัยที่ออกแบบกิจกรรมต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด และได้ผลงานที่มีคุณภาพ โปร่งใส ได้รับการยอมรับ

ดังนั้น เพื่อตอบประเด็นให้ผู้เกี่ยวข้องที่อ่านโครงร่างวิจัย โดยเฉพาะกรรมการฯ เข้าใจตรงตามความคิดของผู้วิจัยที่ออกแบบกิจกรรมต่างๆ ทำให้กรรมการฯ (อนุมัติ) ให้ผ่าน ผู้วิจัยจึงต้องพยายามเขียนโครงร่างวิจัยให้ตรงตามความคิดของผู้วิจัยทั้งหมดทุกหัวข้อทุกรายการ หรือถ้าจะระบุให้ชัดเจน คือ “ผู้วิจัยต้องถ่ายทอดความคิดที่เกี่ยวกับการวิจัยทั้งหมดทุกส่วนออกมาเป็นตัวอักษรลงไปในเอกสารโครงร่างวิจัยให้หมดทุกความคิด ไม่มีการละไว้ในฐานที่ (ผู้วิจัย) เข้าใจอยู่ฝ่ายเดียว”

นพ. ศุภชัย ฤกษ์งาม
บรรณาธิการ